

דף ח

יד. מה דין הקדושין באופנים דלהלן?

- א. אמר לה התקדשי לי במנה ונתן לה דינר.
- ב. התקדשי לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר או דינר רע או דינר נחשת.
- ג. התקדשי לי במנה והניח לה משכון עליה.
- ד. קידשה במשכון של אחרים.
- ה. התקדשי לי במנה. נטלתו והשליכתו.
- ו. התקדשי לי במנה — תנם לאבא ולאביך; תנם לפלוני.
- ז. התקדשי לי במנה — תנם על גבי סלע.
- ח. התקדשי לי בככר — תנהו לכלב; היה הכלב רץ אחריה.
- ט. התקדשי לי בככר — תנהו לעני.

א. אמר רבי אלעזר: 'התקדשי לי במנה' ונתן לה דינר — הרי זו מקודשת, וישלים. כאילו קידשה מיד והתנה על מנת שישלים לה מנה. (הקשו על כך מהברייתא ותרצו. והסיקו הלכה (ט). כרבי אלעזר). יש אומרים שהואיל ולא התנה בתנאי כפול, הרי התנאי בטל ומעשה קיים, וחייב להשלים לה ואי אפשר לו לחזור. (ע' אבני מלואים כט, ד).

ודוקא 'מנה' סתם אבל 'מנה זו' — אינה מקודשת עד שיתן לה המנה במלואו. ולדברי רב אשי, אפילו במנה סתם (רש"י) אם כשאמר לה היה מונה והולך, אם רצה אחד מהם לחזור אפילו בדינר אחרון הרשות בידו.

ב. התקדשי לי במנה זו ונמצא מנה חסר דינר — אינה מקודשת. ואפילו ישלים לה ממקום אחר עד שלא חזרה בה — לא חלו הקדושין, לפי שאינה סומכת דעתה אלא על המנה שמראה לה והרי הוא חסר. (עפ"י תוס'). ואילו מרש"י משמע שצריך חזרה אבל בסתם — מקודשת (כן דייק הרמב"ן מדבריו). וכן הדין בנמצא דינר של נחושת, וכגון שלא ראתה אותו בתחילה, כגון שקדשה בלילה או שהיה מכוסה בין המטבעות, אבל אם ראתה — סברה וקיבלה. נמצא דינר רע; אם אינו יוצא בהוצאה — אינה מקודשת. היה יוצא על ידי הדחק — הרי זו מקודשת ויחליף.

ג. אמר רבא אמר רב נחמן: 'התקדשי לי במנה' והניח לה משכון עליה — אינה מקודשת. מנה אין כאן משכון אין כאן.

יש סוברים שגם כאשר נתחייב לאשה בקנין, אין האשה מתקדשת בנתינת המשכון, כיון שלא יצא מרשות הבעל לגמרי ועדיין אגוד בו, שאינו אלא משכון. [ויש אומרים שהוא הדין בשאר קניני ממון, אי אפשר לעשות קנין בנתינת משכון אעפ"י שהחוב קיים]. ויש חולקים ומפרשים שאינה מקודשת מפני שלא חל מעיקרא חיוב בנתינת משכון, אבל כשחל חיוב, יכול לקדשה במשכון.

ד. קידשה במשכון של אחרים — מקודשת, מפני שבעל חוב קונה משכון (כרבי יצחק).

א. אין חילוק בדין זה בין משכנו בשעת הלואה או שלא בשעת הלואה (עפ"י רי"ף ותוס'; רמב"ן יט.). ויש חולקים וסוברים שבמשכון שבשעת הלואה אינה מקודשת, שאינו ניתן לגביינא. (ע' תורי"ד כאן ולהלן יט.).

ב. הרמב"ן הסיק שאפילו אם לבסוף לא הוחלט המשכון אלא פדאו הלוה — מקודשת, מפני שיש בו למקדש קנין שעבוד, הלכך יכול לקדש בו, ואעפ"י שאין גופו קנוי לו בהחלט.

ה. 'התקדשי לי במנה'. נטלתו וזרקתו לים או לאור או לכל דבר האבד — אינה מקודשת, וכל שכן כשהשליכתו לפניו, הריהי כאומרת אני רוצה.

א. הב"ח כתב שאם זרקה הקדושין לרשותה או קרוב לה — מקודשת. (וכתבו האחרונים לחוש לסברתו). אם לא שאמרה שאינה רוצה להתקדש. (ואם לא אמרה כן בפירוש אלא אמרה דברים המורים שאין רצונה בקדושין, ע' פרטים שונים בשו"ת רב פעלים ח"ב אה"ע ד).

ב. כתבו פוסקים: אם לא זרקה מיד אלא לאחר כדי דיבור — מקודשת (עפ"י תשובות מיימוניות — אישות א; שו"ת חכם צבי קטו; חתם סופר אה"ע פד; מהר"ם לובלין קלט).

ו. 'התקדשי לי במנה'. — תנם לאבא / לאביך / לפלוני' — אינה מקודשת.

א. אם אמרה לו מעיקרא תן מנה לפלוני ואתקדש לך — מקודשת, שהרי היא התחילה בדבר ודעתה להתקדש, אבל כאן יש לומר שאין דעתה להתקדש אלא משטה בו ואינה חוששת. (רש"י ותוס').

ב. אמרה לו: 'זרוק מנה לים / תנהו לכלב, ואתקדש לך' — נחלקו הראשונים האם מקודשת מדין 'ערב' אם לאו.

ז. 'התקדשי לי במנה'. — תנם על גבי סלע' — אינה מקודשת (ואפילו חזרה ונטלה משם המנה. עפ"י רמב"ן). ואם היה סלע שלה — מקודשת. (רש"י: מפני שחצרה קונה לה. תוס' ורמב"ן: אין תלוי הדבר בקנין אלא כשהסלע שלה סמכה דעתה). נסתפק רב ביבי בסלע של שניהם. ועלה ב'תיקו'.

ח. 'התקדשי לי בככר'. — תנהו לכלב' — אינה מקודשת. ואם היה כלב שלה — מקודשת. נסתפק רב מרי בכלב רץ אחריה, האם באותה הנאה שמצלת עצמה גמרה בדעתה להיקנות, או שמא כיון שמדאוריתא חייב להצילה אין דעתה להתקדש. תיקו.

וכל תיקו בקדושין צריכה גט, שספקא דאוריתא לחומרא. (רי"ף. וער"ן; אבני מלואים כו סקי"ח; שבט הלוי ח"ט רסב, ד).

ט. 'התקדשי לי בככר'. — תנהו לעני' — אינה מקודשת, אפילו עני הסמוך עליה, שהרי הוא חייב כמוה ליתן לעני ואינו כנותן לה לפרוע חובה.

אפילו במתנה מרובה שאין חובה ליתן לעני, אין באמירתה משום הסכמה לקדושין (עפ"י ר"י הזקן).

אם אמרה בפירוש שתתקדש לו בנתינתו לעני, אעפ"י שבכל אופן היה מחויב ליתן לו, מקודשת, שהרי היא נהנית ומרווחת ממון בכך (מהר"י בירב).